

IZVJEŠĆE O SAVJETOVANJU SA ZAINTERESIRANOM JAVNOŠĆU O REGIONALNOM PROGRAMU ZA MLADE ISTARSKE ŽUPANIJE - SAŽETAK

Navesti akt za koji je provedeno savjetovanje s javnošću	Regionalni program za mlade Istarske županije - sažetak
Naziv tijela koje provodi savjetovanje	Istarska županija
Sažetak razloga donošenja akta	Regionalni program za mlade Istarske županije je dokument koji u sebi sadrži tematska područja djelovanja, te prioritete i mjere za unaprjeđenje života mladih na području Istarske županije. Ciljevi projekta usklađeni su s potrebom da se javne politike, koje se odnose na mlade, usklade s potrebama mladih Istarske županije u svrhu podizanja kvalitete života mladih.
Objava dokumenata za savjetovanje	https://www.istra-istria.hr/index.php?id=5251
Razdoblje provede savjetovanja	od 27. prosinca 2017. do 27. siječnja 2018. godine
Pregled osnovnih pokazatelja uključenosti savjetovanja s javnošću	<p>Na javno savjetovanje je stiglo 8 očitovanja koje je podnijelo 8 dionika, od čega 2 fizičke osobe (Marko Božac i Morana Odicki), 2 udruge (Ronilački klub Meduza, Pula i Volonterski centar Istra), 2 upravna odjela Istarske županije (Upravni odjel za obrazovanje, sport i tehničku kulturu i Upravni odjel za poljoprivredu, šumarstvo, lovstvo, ribarstvo i vodoprivredu, 2 ustanove (Filozofski fakultet Sveučilišta Jurja Dobrile u Puli i Sveučilište Jurja Dobrile u Puli).</p> <p>Ukupno je podneseno 26 prijedloga i mišljenja, od čega 8 općih prijedloga na cjelovit tekst dokumenta i 18 na pojedinačne odredbe.</p> <p>Od 26 prijedloga i mišljenja, 8 je prihvaćeno, 9 je neprihvaćeno, a 9 ih je primljeno na znanje i bit će razmotreno pri donošenju akcijskih planova nakon usvajanja Programa.</p>
Pregled prihvaćenih i neprihvaćenih mišljenja i prijedloga s obrazloženjem razloga za neprihvaćanje	Priložena tablica.
Troškovi provedenog savjetovanja	Provedba javnog savjetovanja nije iziskivala dodatne financijske troškove

Pregled prihvaćenih i neprihvaćenih primjedbi

Redni broj	Sudionik savjetovanja (ime i prezime pojedinca, naziv organizacije)	Članak ili drugi dio nacрта na koji se odnosi prijedlog ili mišljenje	Tekst zaprimljenog prijedloga ili mišljenja	Status prijedloga ili mišljenja (prihvaćanje/neprihvaćanje o obrazloženjem)
1.	Ronilački klub Meduza Trg 1. istarske brigade Pula		Naš prijedlog je da u Regionalnom programu za mlade obzirom na brojnost sportskih udruga po tabelarnom prikazu povećate planirana izdvajanja za sport. Poduprijet sportske udruge u smislu jačanja njihove infrastrukture kako bi iste mogle pružit kvalitetniju uslugu korisnicima-članovima.	Povećanje financiranja se ne može regulirati ovim aktom, nego prijedlozima za izmjenu kriterija. Povećanje financiranja ovisi o prijedlogu zajednice sportskih saveza, odnosno prijedlog za povećanje financiranja se daje prema pravilniku o financiranju nadležnom savezu.
2.			Uklopit u „prijedlog“ i planiranu kampanju zaštite kupaca i ronioca prilikom obavljanja aktivnosti na moru obzirom na broj nezgoda na moru kojima smo svjedoci svake godine. Obzirom na činjenicu da smo i sami sportska udruga smatramo da je u našem području djelovanja ronjenje, plivanje, aktivnosti mladih na vodi nedovoljno zastupljeno. Svake godine imamo utapanja, naleta plovila na kupaca i rionioca u regiji koja su prvenstveno uzrokovana neadekvatnom edukacijom po pitanju zaštite prilikom bavljenja aktivnostima na moru. Poglavitom u sezoni stoga bi bilo dobro dodat i taj segment u smislu zaštite kupaca i rionioca u sezoni od naleta plovila te opasnih postupaka kupaca kod vremenskih nepogoda ili za lošeg vremena. Kroz edukaciju utjecat na svijest mladih ali i građana u zajednici u smislu smanjivanja akcidentnih situacija na moru. Nosioци ovih aktivnosti bi trebali bit ronilački klubovi, instruktori ronjenja, pomorska policija i lučka kapetanija koji raspolažu educiranim kadrom i opremom za provedbu ovakve inicijative.	Prijedlog je djelomično sadržan u dva područja djelovanja za mlade: zdravlje i blagostanje, te socijalna isključenost. U okviru Službe spašavanja života na vodi Hrvatski Crveni križ provodi programe osposobljavanja za spasioce. Predlaže se da se u suradnji s Društvom Crvenog križa Istarske županije pokrene projekt kojemu će cilj biti povećanje sigurnosti kupaca i rionioca na moru. Prijedlog cilja za unaprjeđenje djelovanja mladih bi se mogao uključiti pri izradi akcijskog plana, a mogao bi glasiti „povećati sigurnost mladih u aktivnostima na i u moru provedbom sustavnog osposobljavanja mladih za sigurno bavljenje aktivnostima na i u moru“, nositelj aktivnosti: Društvo Crvenog križa Istarske županije.

3.	UO za obrazovanje, sport i tehničku kulturu	Str. 3 dokumenta	Tekst: „U Hrvatskoj svaka srednja škola, prema Zakonu o odgoju i obrazovanju ima pravo konstituirati učenička vijeća kao tijela koja zastupaju interese učenika, a isto se odnosi i na studente i fakultete.“ Treba mijenjati na način da prije riječi „srednja škola“ treba dodati riječ „osnovna“. Obrazloženje prijedloga: učenička vijeća se konstituiraju sukladno Zakonu o odgoju i obrazovanju u osnovnim i srednjim školama.	Primjedba je prihvaćena i izmijenjena. Došlo je do izostavljanja cijelog naziva slučajnom pogreškom tijekom pisanja prijedloga.
4.	Marko Božac Žminj		U programu nedostaju mjere u vezi stambenog zbrinjavanja. Naime, s obzirom na to da je Istra vrlo turistička regija (ostvaruje se trećina turističkog prometa), mlade obitelji nailaze na velike probleme pri rješavanju svojeg stambenog pitanja. Postojeći stambeni fond često se iznajmljuje preko ljeta zbog čega je teško dobiti najam preko cijele godine, a zemljišta za izgradnju stambene jedinice često su skupa zbog izgradnja vila i turističkih naselja. Zbog takvih okolnosti, situacija do 2022. neće biti bolja bez mjera koja će olakšavati rješavanje stambenog pitanja mladim osobama i zbog toga treba imati zasebno poglavlje u Programu.	RH nema razvijenu stambenu politiku, nego djelomična rješenja, kojima se rješavaju stambeni problemi različitih skupina, među kojima mladi nemaju prioritet kao u nekim EU državama. Organizacije i programi koji se osnivaju i pokreću radi zadovoljavanja stambenih potreba mladih poput stambenih zadruga i poticajne stanogradnje (izgradnje stanova za mlade samce i mlade obitelji) u Hrvatskoj se tek naziru. Stambeno zbrinjavanje mladih dio je područja društvene is/uključenosti mladih cjelovitog teksta Regionalnog programa za mlade koji će nakon usvajanja biti dostupan na web stranicama Istarske županije. Prilikom izrade akcijskog plana moći će se definirati konkretnije aktivnosti, u skladu s raspoloživim resursima.
5.			Druga, generalna primjedba na Program jest u vezi provedbenog djela. Naime, nisu definirani vremenski okviri niti nositelji mjera. To jako doprinosi niskoj efektivnosti ovog dokumenta. Odnosno, korisnost ovog dokumenta u praksi biti će veća ukoliko se definiraju vremenski okviri svake mjere te nositelji mjera. Također, nije definirano izvršavanje programa, izvješćivanje o provedbi niti odgovornosti što sve doprinosi kritici da će ovaj Program biti samo još jedno slovo na papiru s upitnom provedivosti.	Programi ili strategije ne predviđaju konkretne, godišnje vremenske okvire, nego ukupno vrijeme za implementaciju mjera iz programa (2018.-2022.). U programu se oblikuju ciljevi koje se želi postići dokumentom javne politike, mjere kako to postići i nositelje ili ključne dionike koji moraju biti uključeni u provedbu, te indikatore praćenja, provedbe i ocjene rezultata. Nakon donošenja programa ili strategije, imenuje se koordinacija ili radna skupina za praćenje i implementaciju provedbe programa koja izrađuje akcijski plan kojim će se definirati konkretne aktivnosti, izvori financiranja, nositelji koji će realizirati mjere preporučene u programu, te preuzeti

				odgovornost za provedbu. Rokovi za svako prioritarno područje koje se odabere u akcijskom planu se određuje obzirom na realne i mjerljive okolnosti za svaku godinu.
6.	Sveučilište Jurja Dobrile u Puli Zagrebačka 30 Pula	Područje djelovanja za mlade – obrazovanje i osposobljavanje, visoko i ostalo obrazovanje (5.4.) Opći cilj 1. Specifični cilj 1.2.	Dopuniti: razvoj studijskih programa u STEM području. Shodno navedenom, dodati mjeru: priprema, implementacija i razvoj studijskih programa u STEM području u suradnji s poslodavcima sukladno potrebama gospodarstva i tržišta rada; indikator: broj novih studijskih programa u STEM području.	Razvoj kompetencija u STEM području obuhvaćeno je Strategijom obrazovanja, znanosti i tehnologije, ali i Strategijom obrazovanja Istarske županije. Razvoj kompetencija u STEM području je obuhvaćeno i u području djelovanja za mlade - kultura i stvaralaštvo gdje je naglašeno da se radi o poticanju mladih na stjecanje kompetencija u području novih medija, digitalne tehnologije i sl. Prihvaćen je i dodan pojam STEM, ali otvaranje novih studijskih programa ne, jer je to područje obrazovne politike.
7.		Opći cilj 1.	Dodati specifični cilj: olakšanje pristupa studiju mladima s invaliditetom, lošijeg socio-ekonomskog statusa i drugim ranjivim skupinama. Shodno navedenom dodati mjeru: provedba aktivnosti za olakšanje pristupa studiju mladima s invaliditetom, lošijeg socio-ekonomskog statusa i drugim ranjivim skupinama mladih programima financijske pomoći, pomagalima i asistencijom kroz studij i dr.; indikatori: broj poduzetih aktivnosti za olakšanje pristupa studiju, broj studenata koji su koristili mjere olakšanja pristupa studiju.	Cilj je naveden u poglavlju o obrazovanju i osposobljavanju te društvenoj isključenosti. Omogućavanje jednakog pristupa obrazovanju osobama s invaliditetom, kao i drugim mladima s manje mogućnosti je prvenstveno dužnost visokoobrazovnih ustanova, tako da bi Sveučilište u svoje programe trebalo ugraditi i politiku osiguravanja pristupačnosti visokog obrazovanja studentima s manje mogućnosti.
8.		Područje djelovanja za mlade – obrazovanje i osposobljavanje, srednje školstvo (5.3.), Opći cilj 4.	Dodati mjeru: razvoj karijernih centara pri obrazovnim ustanovama, osobito visokoškolskim za snažnije povezivanje mladih visokoobrazovanih osoba s poslodavcima, prepoznavanje i zadovoljavanje potreba gospodarstva kroz odgovarajuće ishode učenja, zahtijevane kompetencije, tematsku projektnu suradnju s poslodavcima i osiguranje mogućnosti praktičnog osposobljavanja kroz studij od strane poslodavaca i njihovo praćenje napredovanja ciljanog kadra kroz studij; indikator: broj i vrsta realiziranih aktivnosti karijernih centara u suradnji s poslodavcima.	Kod općeg cilja 4. (poglavlje 5.4.): dodan je „centar razvoja karijera“. U ciljevima je jasno navedeno da je potrebno mlade informirati i savjetovati o odabiru budućeg zanimanja. Karijerni centri su konkretna aktivnost koja se može predložiti u tijeku izrade akcijskog plana za implementaciju programa, jer onda pojedine obrazovne ustanove mogu preuzeti odgovornost za osnivanje i rad takvih centara. Osim obrazovnih ustanova, nositelji takvih aktivnosti su i info centri za mlade, kao i klubovi za mlade koji u

				suradnji s poslodavcima i obrazovnim ustanovama organiziraju takve centre, kako je i navedeno.
9.		Str. 30, Str. 29, Str. 22.	Specifični cilj 1.2., mjere - navesti pod indikatorima. Specifični cilj 1.3., mjere - navesti pod indikatorima. Opći cilj 1., mjere - navesti pod indikatorima. Specifični cilj 1.1., mjere - navesti pod indikatorima. Specifični cilj 1.6., mjere - navesti pod indikatorima.	Što se tiče mjera i indikatora prihvaćane su i izmijenjene sve primjedbe. Naime, pri oblikovanju teksta došlo je do nenamjerne pogreške pri kreiranju tablica.
10.			Nakon analize Regionalnog programa za mlade Istarske županije stav, je čelništva Muzičke akademije u Puli da u području djelovanja na mlade: Kultura i stvaralaštvo Akademija svojim višegodišnjim kulturno-umjetničkim manifestacijama doprinosi upravo navedenome. Koncertnim programima koje realiziraju djelatnici Akademije, studenti te brojni gosti, renomirani glazbenici iz Hrvatske i svijeta, razvidno je da Muzička akademija u Puli potiče mlade u približavanju kulturi, njegujući estetske i kulturno-umjetničke vrijednosti. Jedan od problema na koji želimo upozoriti je slaba posjećenost koncerata od strane mladih pa bi bilo dobro da se nakon pripreme i objave koncerta od strane Muzičke akademije (web, dnevni tisak, radio, portali i sl.), pronađe i dodatan način da se mladi uključe u koncert kao slušatelji. S druge strane, može se ponuditi zainteresiranim mladima, a time potičući volonterstvo, da ih se obrazuje u smislu event-managera na način da se uključe u rad Akademije te prođu sve faze pripreme i realizacije koncerata i sličnih događanja. Time se educiraju da organiziraju i vode kulturno-umjetničke djelatnosti u gradu i širem okružju.	Prijedlog Muzičke akademije u Puli o edukaciji i približavanju mladih kulturi, te uključivanju mladih u organizaciju kulturno-umjetničkih djelatnosti može se uključiti u izradu akcijskog plana.
11.	Upravni odjel za poljoprivredu, šumarstvo, lovstvo,	Str. 10 dokumenta (dokumenti iz kojih je vidljiv smjer razvoja Istarske županije)	Ispravak naziva dokumenta: ispravan naziv je: „Strateški program ruralnog razvoja Istarske županije 2007.-2013.“	Prihvaćena je i izmijenjena primjedba naziva dokumenta.

	ribarstvo i vodoprivredu Istarske županije			
12.		Područje djelovanja za mlade – obrazovanje i osposobljavanje, srednje školstvo (5.3.), Opći cilj 3.	Dodati mjeru: aktivniji angažman i uključenost predstavnika pojedinih institucija/tvrtki/ustanova u provedbi profesionalne orijentacije za strukovna zanimanja, kako bi mladi stekli potpuni uvid u pojedina zanimanja. Dodati indikator provedbe i uspješnosti – broj tvrtki/ustanova /institucija koje su omogućile mladima (učenicima i studentima) da određeni broj nastavnih sati iz fakultativnih predmeta i kolegija provedu na radnim mjestima u institucijama/tvrtkama/ustanovama s ciljem kraćih upoznavanja s poslovnim procesima i zadacima pojedinog radnog mjesta.	Dodana je mjera/aktivnost: aktivnije uključivanje predstavnika ključnih dionika (institucija/tvrtki/ustanova) u provedbi profesionalne orijentacije za strukovna zanimanja, kako bi mladi stekli potpuni uvid u pojedina zanimanja. Dodan je indikator provedbe i uspješnosti: broj tvrtki/ustanova /institucija koje su omogućile mladima (učenicima i studentima) da određeni broj nastavnih sati iz fakultativnih predmeta i kolegija provedu na radnim mjestima institucijama/tvrtkama/ustanovama s ciljem kraćih upoznavanja s poslovnim procesima i zadacima pojedinog radnog mjesta.
13.		Područje djelovanja za mlade - zapošljavanje i poduzetništvo (6), Opći cilj 4.	Dodati mjeru: kroz sustav cjeloživotnog (neformalnog i informalnog) obrazovanja omogućiti razvijanje i stjecanje specifičnih znanja i vještina koje zahtijevaju određena zanimanjima i djelatnosti ruralnog prostora. Mladima omogućiti da sudjeluju i pomažu u organiziranju radionica, treninga i seminara o poljoprivredno-prehrambenim proizvodima (tehnologija proizvodnje, ekonomski efekti i učinci na kvalitetu života pojedinih područja, zaštita, označavanje, brendiranje i marketing pojedinih proizvoda s posebnim naglaskom na autohtone proizvode, pasmine i sorte; kroz trening programe i radionice omogućiti upoznavanje ciljanih skupina i ostalih zainteresiranih s provedbom programa uzgoja autohtonih pasmina i sorti, te uvođenjem autohtonih pasmina u zaštićena područja s ciljem održivog upravljanja poljoprivrednim zemljištem, kao i edukacije o održivom gospodarenju na kraškom području; provoditi edukacije među mlađim skupinama o održivom korištenju nedrvnih šumskih proizvoda,	Dodan je specifičan cilj 4.7.: analizirati postojeće neformalno obrazovanje: potaknuti mlade na uključivanje u održivo upravljanje poljoprivrednim zemljištem i osposobiti ih za održivo gospodarenje na kraškom području. Osposobiti mlade radi prijenosa znanja i iskustava u području ekološkog poduzetništva i ruralnog gospodarstva, stjecanja znanja i vještina iz područja poduzetništva, a radi zapošljavanja i samozapošljavanja većeg broja mladih u ekološkom poduzetništvu i ruralnom gospodarstvu. Dodane su sljedeće mjere/aktivnosti: 1. uspostava suradnje između profitnog i neprofitnog sektora, posebno iz područja djelatnosti održivog ruralnog razvoja; 2. informiranje mladih i ostalih zainteresiranih s provedbom programa iz Strategije ruralnog razvoja (uzgoja autohtonih pasmina i sorti, te uvođenjem autohtonih pasmina u zaštićena područja) radi mogućnosti zapošljavanja i

			<p>važnosti poljoprivrede za očuvanje ugroženih biljnih i životinjskih vrsta, te biološke raznolikosti kultiviranog krajolika ruralnih područja; educirati mlade ljude pojedinih struka za rad na laboratorijskoj i drugoj specijaliziranoj opremi putem pojedinih projekata (u segmentu stjecanja specijalističkih znanja u specifičnim zanimanjima vezanim za poljoprivredu i druge djelatnosti ruralnog prostora); razviti kvalitetniji sustav mentorstva za specifična zanimanja, kao i uspostava sustava nagrađivanja mentora s ciljem podizanja kvalitete mentorstva i učenja kroz mentorstvo; informirati i educirati mlade o radu i projektima LAG-ova s ciljem njihovog aktivnijeg uključivanja u njihov rad i provedbu lokalnih razvojnih strategija; kroz sustav financiranja i osnaživanja ekološke poljoprivrede, privući veći broj mladih u ekološko poduzetništvo na način da se omogući razvoj poduzetničkih vještina u ranoj dobi kako bi se poboljšali prijenos znanja i iskustava. Rezultat: osposobljen veći broj mladih za bavljenje ekološkom poljoprivredom i proizvodnju ekoloških proizvoda.</p>	<p>samozapošljavanja;</p> <p>3. osiguravanje stručnog osposobljavanja mladih pojedinih struka za rad na laboratorijskoj i drugoj specijaliziranoj opremi radi stjecanja specijalističkih znanja u specifičnim zanimanjima vezanim za poljoprivredu i druge djelatnosti ruralnog prostora;</p> <p>4. omogućiti mladima da sudjeluju i organiziraju radionice, treninge i seminare o poljoprivredno-prehrambenim proizvodima (tehnologija proizvodnje, ekonomski efekti i učinci na kvalitetu života pojedinih područja, zaštita, označavanje, brendiranje i marketing pojedinih proizvoda, s posebnim naglaskom na autohtone proizvode, pasmine i sorte.</p>
14.	<p>Filozofski fakultet Sveučilišta Jurja Dobrile u Puli Ivana Matetića Ronjgova 1 Pula</p>	<p>Područje djelovanja za mlade – sudjelovanje (4) Opći cilj 3., Mjere 4.1.</p>	<p>Uvođenje nastave građanskog odgoja u cijeloj obrazovnoj vertikali prema tzv. „riječkom modelu” uz evaluaciju i praćenje provedbe od strane stručnjaka sa Sveučilišta Jurja Dobrile u Puli. Već u uvodnom dijelu, u poglavlju Metodologija izrade programa navodi se kao jedan od Općih ciljeva EU strategije: „potaknuti mlade da budu aktivni građani i sudjeluju u društvu”. To se dodatno detaljno razlaže u poglavlju „participacija/sudjelovanje mladih”, a što se definira i specifičnim ciljevima djelovanja za mlade (sudjelovanje mladih 4.1). Opći cilj 3 – senzibiliziranje mladih navodi u tom smislu i mjere i aktivnosti. Smatramo da ovako sročene mjere i aktivnosti s pravom postavljaju naglasak i na organizacije civilnoga društva, udruge i udruge mladih kao nositelje te</p>	<p>Građanski odgoj je ugrađen u sva poglavlja Programa, a posebno u poglavlje o alatima za unaprjeđenje svih područja djelovanja mladih: sudjelovanje (participacija), volontiranje i mobilnost, u skladu s nacionalnim i strateškim dokumentima javnih politika za mlade, pa u ovom Programu nije potrebno uvoditi one mjere koje su istovjetne nacionalnim, već samo one koje su specifične za županiju. „Riječki model“ je dobar primjer jednog od načina kako povećati sudjelovanje mladih, a može se uključiti u izradu akcijskog plana. U poglavlju Metodologija izrade programa predložene mjere su upravo systemske, jer se aktivno građanstvo uči sudjelovanjem u volontiranju, civilnom društvu i drugim organiziranim oblicima djelovanja mladih.</p>

			<p>svesrdno podržavamo aktivnost 3.4, odnosno davanje financijske podrške. Međutim, predložene mjere rješavaju problem slabog sudjelovanja ciljano, ali ne i sistemski. Slabo sudjelovanje mladih je prema iskazima studenata Filozofskoga fakulteta uzrokovano neprepoznavanjem i uopće, nepoznavanjem potencijala koje ima aktivno građansko sudjelovanje u društvu („korist“). Čak i kontinuirane komunikacijske kampanje ne mogu promijeniti stavove, prakse, znanja i iskustva koja se moraju graditi godinama, s čime smo kao aktivni sudionici u visokoškolskom i znanstvenom sustavu dobro upoznati. Uvođenjem nastave građanskog odgoja prema tzv. „riječkom modelu“ (koji će se izgledno proširiti i na razinu cijele Primorsko-goranske županije), a koji se izvodi kao eksperimentalni model izborne nastave, i za koji postoji sada već relevantno iskustvo u bliskoj susjednoj županiji, tom se problemu pristupa sistemski te se na taj način mogu i očekivati dugoročni i mjerljivi rezultati i promjene. Sveučilište Jurja Dobrile kao glavna znanstvena i visokoškolska javna ustanova u Županiji u različitim svojim sastavnicama raspolaže snažnim kadrovskim profesionalnim snagama te može u toj mjeri koju predlažemo (a riječ je zapravo o politici u punom smislu riječi) jamčiti evaluacijom i praćenjem provedbe da će ona u najvišim okvirima standarda struke biti neovisna o mogućim drugim partikularnim „upotrebama“.</p>	<p>Kampanje su tehnike javnog zagovaranja, a imaju cilj upravo mijenjati stavove i znanja vezanih uz aktivno sudjelovanje mladih. Sadržaj građanskog odgoja mora biti dio kurikuluma, koji se implementira u već postojeće predmete u osnovnim i srednjim školama, odnosno u program i plan rada. Važno je da mladi imaju prilike da aktivno sudjeluju u odlučivanju na svim razinama što je navedeno u svim poglavljima, kao mjera koja je prisutna i kojom se osigurava sudjelovanje mladih.</p>
15.		<p>Područje djelovanja za mlade – sudjelovanje (4) Opći cilj 1. Specifični cilj 1.6.</p>	<p>Osnivanje trajnog savjetodavnog tijela (uz privremene „help deskove“ za pojedine natječaje) za edukaciju i pomoć mladima u vezi informiranja o projektima, prijavama i pisanjima projekata te različitim procedurama oko osnivanja i vođenja udruga civilnog društva i udruga mladih.</p>	<p>Upravo je ovaj problem i naglašen kroz razna područja u kojima se predlaže da se mladi kroz organizirane oblike djelovanja osposobljavaju za projektni menadžment, kao bi mogli aktivno sudjelovati u realizaciji vlastitih ideja. Uloga je centara za mlade i info centara za mlade da organiziraju takve „help deskove“ odnosno informativne radionice i osposobljavanje za sve faze</p>

				planiranja projekta kao i prijava na natječaj za financiranje, te informiraju i savjetuju mlade o ovom području. Veliku ulogu u ovakvom osposobljavanju mladih može imati (ali i ima) prema svojoj misiji Zaklada za poticanje partnerstva i razvoj civilnog društva što je i naglašeno u Programu.
16.		Područje djelovanja za mlade – zapošljavanje i poduzetništvo (6) Opći cilj 1. i 3.	Primjedba se odnosi na predložene mjere prema općim ciljevima 1 i 3, a koje se specifično odnose na stažiranje (koje se spominje i u ciljevima i u mjerama). Smatramo da predložene mjere nedovoljno i nedovoljno razrađeno pristupaju ovome problemu s kojim se susreću upravo mladi koji dolaze iz sveučilišne populacije, nakon dovršetka studija, dakle, one populacije koja bi trebala biti nositeljem razvoja zajednice. Potrebne su konkretnije mjere koje bi omogućile mladima bolji, brži, sustavniji, konkretniji i sigurniji pristup stažiranju. Također je potrebno konkretnim mjerama potaknuti poslodavce i institucije na zapošljavanje mladih kako bi uopće stekli prijeko potrebno radno iskustvo, neophodno za daljnje napredovanje u karijeri ili školovanju.	Kroz više poglavlja se ističe da je potrebno osigurati bolji pristup učenju uz rad (stažiranju ili drugom obliku takvog učenja, mentorstvu i sl.) Osim toga, u Strategiji razvoja ljudskih potencijala Istarske županije također se navode mjere za poboljšanje pristupa učenju uz rad, kao i u Strategiji obrazovanja Istarske županije, pa se može reći da je ovaj cilj snažno definiran i potvrđen u više strateških dokumenta Istarske županije. Kroz izradu akcijskih planova ovog Programa svi dionici imat će priliku vrlo precizno definirati konkretne aktivnosti, za svaku godinu, s konkretnim nositeljima aktivnosti (u strategijama su nositelji ključni dionici, a u akcijskim planovima su nositelji oni koji zaista i provode te aktivnosti).
17.		Područje djelovanja za mlade – zapošljavanje i poduzetništvo (6) Opći cilj 3. Specifični cilj 3.4.	Studenti Filozofskog fakulteta smatraju da bi i kultura, te uz to i različiti oblici kulturnih industrija trebali biti jasno naglašeni među ciljevima, kao što je kao glavna privredna grana naglašen turizam. Istarska županija ima izniman kulturni potencijal i strateški gradi svoj identitet kao prostor iznimno jakih i prepoznatljivih kulturnih aktivnosti te bi pojam i određenje kulture trebao biti jasnije vidljiv i naglašen i u ovome Programu općenito kao i kroz konkretnije mjere (primjerice kod kreativne ekonomije i sl.)	Kultura i stvaralaštvo su naglašeni u posebnom poglavlju djelovanja za mlade Kultura i stvaralaštvo gdje su izneseni ciljevi i mjere, analizirano stanje, te je iznesena problematika nedovoljnog sudjelovanja mladih u konzumiranju vlastite kulture i u stvaranju novih kulturnih obrazaca. U cjelovitom tekstu Programa, koji će nakon usvajanja biti dostupan na web stranicama Istarske županije, moguće je vidjeti i analizu problema. Za mlade je od najveće važnosti mogućnost da sami kreiraju kulturne obrasce, te da im se daje potpora u približavanju vlastite kulture na mladima primjeren način.
18.	Morana Odicki Istarska 12 Novigrad		Kako se navodi i u Regionalnom programu, jedan od alata za unaprjeđenje djelovanja u svim područjima za mlade je prvenstveno njihovo sudjelovanje. S obzirom	Prijedlog bi mogao biti unaprjeđenje jednakog pristupa visokom obrazovanju za one studije kojih nema u Istarskoj županiji. Mjera su/financiranja

	Članica savjeta mladih Grada Novigrada		da većina studenata Istarske županije studira van Istre, potrebno je održati i podržati povezanost studenata s njihovom lokalnom zajednicom kako bi sudjelovali u „životu“ grada. Predlažem sufinanciranje autobusnih karata jednom mjesečno na relaciji mjesta studiranja i prebivališta, pod određenim uvjetima (da student već nije korisnik gradske ili županijske stipendije, ograničenje sufinanciranja karte određenog novčanog iznosa, redoviti studij, a ne izvanredan itd.). Kao pozitivan primjer ističem Varaždinsku županiju koja prakticira predloženo unazad više godina.	prijevoza iz županija u kojima nema velikog izbora studija do mjesta studija ima cilj osiguravanje jednakog pristupa visokom obrazovanju, kao što je to primjer Varaždinske županije. Prijedlog se može razmatrati pri izradi akcijskog plana, a savjet mladih može biti aktivno uključen u njegovu izradu.
19.	Volonterski centar Istra Gajeva 3 Pula		Na nekoliko mjesta u dokumentu se mladi spominju isključivo kao „posebno rizična skupina“ (str. 4, 6, 7), koju je potrebno (samo) zaštićivati jer predstavljaju „resurs za budućnost“ (str. 6) ili „našu budućnost“ (str. 60). Iako se slažemo da su mladi ljudi, u društvu u kakvom živimo, izloženi raznim rizicima, smatramo da je važno da ovakvi dokumenti i jezikom, a ne samo ciljevima i mjerama, prenose poruku (o) mladima kao sadašnjem „resursu“ odnosno kao o već sada, a ne tek u budućnosti, vrijednim članovima/icama zajednice (za ilustraciju, prema podacima Ministarstva za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku, mladi od 15 do 30 godina su u Hrvatskoj činili čak 52% volontera/ki o čijem su angažmanu u 2016. godini izvijestili organizatori volontiranja). U tom kontekstu smatramo da je mladima, da bi imali stvarne prilike pokazati i jačati svoje sposobnosti, na vlastitu dobrobit i na dobrobit zajednice, ne samo buduću, već i sadašnju, potrebno povjerenje (vjerovanje u njihove sadašnje sposobnosti i potencijale), podrška, osnaživanje i uključivanje - kako kroz ciljeve i mjere, tako i na razini dosljednosti jezika strateškog dokumenta.	Pojam rizična skupina je politološki pojam, a ne socijalni koji se javlja u EU, a kojim se htjelo preokrenuti javne politike u smjeru aktivnog ulaganja u mlade, kao djela cjelokupne populacije radno sposobnih osoba ka mladima kojima treba potpora u osamostaljivanju i aktivnom sudjelovanju u društvu u kojem žive. Izrada programa za mlade jedan je od alata kojim se osigurava promišljanje mladih kao zasebne skupine, kojoj je potrebna podrška društva u kojem žive. Mladima je ukazano veliko povjerenje tijekom izrade Programa jer su imali mogućnost aktivnog i izravnog sudjelovanja. Sama izrada programa, ali i kasnije izrada akcijskog plana, omogućit će veće sudjelovanja mladih i ulaganja u mlade, tako da će mladi imati priliku pokazati svoje mogućnosti kroz izradu akcijskih planova, provedbu projekta i aktivnim sudjelovanjem u mjerama iz programa. Onima koji rade s mladima je to poruka da prepuste mladima sudjelovanje i da mladi budu ti koji će provoditi aktivnosti na način na koji je primjeren njima.
20.			Predloženi sažetak Regionalnog programa za mlade IŽ ima 60 stranica te se, i u uvodu i kasnije kod razrade	U sažetku su iznesene sve mjere o kojima se raspravljalo i koje su kompatibilne s drugim

		<p>mjera i indikatora, posebno bavi „alatima za unaprjeđenje područja djelovanja“, a posebno područjima djelovanja za mlade. Pritom se dio mjera i indikatora iz „alata“ i „područja“ isprepliće, što u sadašnjoj strukturi dokumenta jest logično no ostavlja dojam ponavljanja i/ili rascjepkanosti alata po područjima te otežava praćenje teksta (npr. klubovi/centri za mlade i volontiranje se (ponovno) spominju u području društvenog uključivanja mladih, senzibiliziranje javnosti/mladih za volontiranje spominju se kroz više alata i područja i sl.).</p> <p>Uz to, u dijelovima dokumenta nije jasno radi li se o općim i specifičnim ciljevima te vizijama izvorno osmišljenima za RPMIŽ ili o elementima preuzetima iz drugih strateških dokumenata (npr. EU strategija za mlade, Strategija obrazovanja Istarske županije itd.). Zbog svega toga je već i sažetak dokumenta teško pratiti s razumijevanjem i vjerojatno dodatno otežava osjećaj „vlasništva“ mladih nad dokumentom, za koji smatramo da ne treba biti ograničen samo na mlade koji su sudjelovali u njegovom stvaranju. Predlažemo da se ukupni broj mjera/ aktivnosti i indikatora po alatima i područjima djelovanja revidira te smanji njihova količina, na način da se mjere/aktivnosti i indikatori navedeni u „alatima“ dodatno specificiraju kako bi obuhvatili sva područja djelovanja i sve mlade (npr. umjesto posebnog uključivanja u volonterske aktivnosti mladih s teškoćama, u području 5.3. Srednje školstvo, i drugih mladih s manje mogućnosti, u području 8. Društvena uključenost mladih, obje/ sve skupine mladih mogu biti obuhvaćene kroz „alat“ 4.2. Volontiranje, kroz postojeće ili dodatne specifične ciljeve - npr. Poticati i osnaživati inkluzivno volontiranje mladih). Također predlažemo da se, za potrebe informiranja i lakšeg sudjelovanja mladih (ali i drugih građana/ki) u provedbi i praćenju provedbe RPM,</p>	<p>strateškim dokumentima Istarske županije. Namjerno se neke mjere ponavljaju jer je tijekom analize dosadašnjeg rada s mladima na razini javnih politika, te analizom strateških dokumenta u područjima koja se odnose na mlade uočeno da se one ne provode, te da nema praćenja i izvještavanja. Prijedlog da se izradi kraći i drugačije grafički oblikovan sažetak je opravdan. Jedan od zadataka savjeta mladih, ali i drugih organiziranih oblika djelovanja mladih, je da predstavljaju Regionalni program za mlade u svojim zajednicama kako bi ga približili mladima. Jedan od zadataka u izradi akcijskog plana za implementaciju Programa može biti da se oblikuje još kraći i mladima primjereniji program, s obzirom da akcijski planovi sadrže konkretne zadatke kojima se mjere približavaju onim skupinama na koje se odnose i onim ključnim dionicima koji trebaju preuzeti odgovornost za implementaciju.</p>
--	--	--	--

			izradi kraći sažetak dokumenta, s grafičkim prikazom povezanosti područja djelovanja s alatima, koji bi se kao <i>alati za unaprjeđenje svih područja</i> , trebali jednako odnositi na sva područja, a što iz sadašnje strukture dokumenta nije dovoljno vidljivo.	
21.		Područje djelovanja za mlade – sudjelovanje (4) Opći cilj 4. Specifični cilj 4.1.	Obzirom na opći cilj 4. te specifični cilj 4.1. smatramo kako mjere ne upućuju na ostvarivanje specifičnog cilja 4.1. te je upitna formulacija „uključiti stvorena tijela i mreže u međunarodna udruženja”. Smatramo kako je važno promicati i osigurati pretpostavke za uključivanje tijela i mreže u međunarodna tijela, no u skladu s interesima i mogućnostima iste mreže. Sukladno tome, prijedlog rečenice bio bi „poticati uključivanje stvorenih tijela i društvene mreže (...) u međunarodna tijela...” Također, iz navedenih mjera i indikatora nejasno je u kojim konzultativnim procesima i na koji način sudjeluje nastala platforma, te u kojim područjima (obzirom da se u specifičnom cilju 4.1. te kasnije kod aktivnosti) u najvećoj mjeri ističe područje volontiranja i informiranja mladih, odnosno radi li se o jednoj platformi ili više njih sukladno područjima djelovanja (s obzirom da se o platformi govori u jednini (u cilju 4.1.); odnosno u množini (u aktivnosti 1.)).	Iz raznih izvora (istraživanja o kapacitiranosti organizacija civilnog društva provedenog tijekom izrade ovog programa, drugih istraživanja, navedenih u cjelovitom tekstu, iz javnih rasprava) uočena je niska razina partnerstva i suradnje, pa je potrebno graditi veću povezanost među onima koji se bave mladima. Sudjelovanje u međunarodnim organizacijama se odnosi na lakše sudjelovanje u programima mobilnosti u već konstituiranim platformama za povećanje sudjelovanja mladih kroz već postojeće programe poput ERASMUS+ , ali i sudjelovanje u globalnim organizacijama, poput nekih EU saveza koji rade s mladima.
22.		Područje djelovanja za mlade – volontiranje (4) Opći cilj 1.	Jezično izmijeniti da glasi: “Sustavno unaprjeđivati (ili: razvijati) vrijednosti volontiranja i senzibilizirati građane, s posebnim naglaskom na mlade, za sudjelovanje u volonterskim aktivnostima.” Obzirom na specifični cilj 1.1. koji glasi „promovirati i vrednovati volonterski rad kroz informativne aktivnosti, provedbu kampanje i dodjelu nagrada i priznanja za volonterski rad, kriterije za financiranje javnih potreba i slično (...)”, smatramo da bi indikator 1., koji glasi „broj odluka o nagradama za najboljeg volontera i broj prijavljenih kandidata, broj novih poticaja na razini istarske županije i gradova/općina”, a koji je naveden u okviru specifičnog cilja 1.3. “Poticati osnivanje “lokalnih	Preporuke za izradu kriterija za bodovanje pri dobivanju stipendija je već sadržano i navedeno u nekim drugim ciljevima/mjerama. Isto tako to je provedbeni zadatak koji se može predložiti u akcijskom planu. Kako nisu svi gradovi i općine kapacitirani za provedbu ovakve mjere može doći do zlouporabe, pa takva mjera mora biti predložena iz one zajednice koja ima organizaciju koja podupire volontiranje i koja može imati uvida u stanje u zajednici. S druge strane, volontiranje je dobrovoljno pa su mjere kojima se studentima priznaje volontiranje samo po sebi kao dio bodova upitne, jer postoji razlika učenja kroz društveno korisni rad na

			volonterskih centara (...)", trebalo pridružiti indikatorima u okviru specifičnog cilja 1. Također, smatramo kako bi se u okviru navedenog specifičnog cilja 1., mjere 1. izrada preporuka za gradove i općine za poticanje volontiranja u zajednici, preporuke mogle odnositi i na uspostavu kriterija za stipendiranje učenika/ studenata, pri čemu bi se volonterski angažman u zajednici dodatno bodovao.	obrazovnim institucijama, koje je planski oblikovano volontiranje i koje je usmjereno na postizanje specifičnih obrazovnih ishoda, od samog volontiranja.
23.		Područje djelovanja za mlade – volontiranje (4) Opći cilj 1. Specifični cilj 1.1.	Također, u okviru specifičnog cilja 1.1. navodi se aktivnost 4. „poticanje korporativnog volontiranja“ (odnosno volontiranja zaposlenika) no primjećujemo da se navedena aktivnost ne odražava kroz indikatore (osim ako aktivnost nije obuhvaćena indikatorom 4.). Stoga je prijedlog indikatora „Provedene barem 3 volonterske akcije godišnje na razini JL(R)S-a koje uključuju predstavnike poslodavaca, organizacija civilnog društva i javnih ustanova“.	Prihvaćen je prijedlog u okviru specifičnog cilja 1.1. mjera/aktivnost 4. „poticanje korporativnog volontiranja“ gdje je indikator obuhvaćen, ali je pri oblikovanju teksta došlo je do nenamjerne pogreške pri kreiranju tablica.
24.		Područje djelovanja za mlade – volontiranje (4) Opći cilj 1. Specifični cilj 1.3.	Obzirom da ne postoji posebna kategorija pravnih osoba „(lokalni) volonterski centar“, već se volonterski centri u najvećoj mjeri odnose na programsko djelovanje pojedinih udruga, a samo iznimno se osnivaju kao udruge čiji je dio naziva „volonterski centar“, smatramo da bi rečenicu trebalo strukturirati na sljedeći način. „Poticati uspostavljanje i razvoj programa lokalnih volonterskih centara u organizacijama mladih i za mlade“. U svrhu ostvarivanja specifičnog cilja 1.3. navodi se aktivnost 1. „financiranje osnivanja lokalnih volonterskih centara, posebno onih koji provode programe za mlade i za mlade volontere“. Obzirom da „lokalni volonterski centar“ može biti prepoznat kao posebno programsko područje djelovanja pojedine udruge mladih i za mlade, postavlja se pitanje kontinuiteta i opsega financijske podrške programima lokalnih volonterskih centara, što bi pretpostavljalo uređivanje sustava financiranja specifičnih programa djelovanja.	Poticanje osnivanja i rada volonterskih centara usmjereno je na sve postojeće i/ili neke druge oblike rada volonterskih centara. Posebno je naglašeno financiranje volonterskih centara i osnivanje barem 1 u JLS godišnje upravo kako bi Istarska županija osigurala sredstava za financiranje, te kako se već i postojeći volonterski centri ne bi ugasili, ukoliko ih prestane financirati nadležno Ministarstvo. U cilju osiguravanja sredstava na razini županije i JLS potrebno je jačati vidljivost postojećih i osigurati diseminaciju rezultata na druge JLS, kako bi se osigurao prijenos znanja te osnovali novi volonterski centri. Stoga će tijekom izrade akcijskog plana doći do izražaja potreba da se izrade standardi rada volonterskih centara te koordinacija postojećih u Istarskoj županiji kako bi se olakšao prijenos znanja na druge organizacije koje bi mogle preuzeti ovaj zadatak u lokalnim zajednicama.

25.		Područje djelovanja za mlade – mobilnost (“mladi i svijet”) Specifični cilj 1.1.	S obzirom na restrukturiranje programa EU kojima se financira volontiranje (te predstavljanje novog programa - Europske snage solidarnosti (<i>European Solidarity Corps</i>), potrebno je razmišljati o drugačijoj formulaciji ovog specifičnog cilja. Smatramo kako bi, radi održivosti Regionalnog programa u ovom području, bilo potrebno dodatno istražiti strateški i operativni plan te budući način provedbe volonterskih razmjena.	EVS još uvijek postoji kao legitiman program, a budući da postoji u vrijeme izrade ovog Programa, potrebno je služiti se tim pojmom. ESS ili ESC, je kao mogućnost sudjelovanja u ERASMUS+ programima, naveden u cjelovitom tekstu Programa, koji će nakon usvajanja biti dostupan na web stranicama Istarske županije.
26.		Područje djelovanja za mlade – obrazovanje i osposobljavanje, srednje školstvo (5.3.), Specifični cilj 2.	Komentari i prijedlozi: vezano uz specifični cilj navodi se aktivnost „jačanje vrednovanja i poticanja volonterskog rada, kao rada kroz koji se uči i omogućuje stjecanje 8 cjeloživotnih kompetencija.“ Tek je iz jednog indikatora (br. 2.: „povećan broj mladih s teškoćama u volonterskim aktivnostima“) vidljivo kako se navedena aktivnost odnosi na uključivanje mladih s teškoćama u volonterske aktivnosti. Sukladno tome, a u svrhu ostvarivanja specifičnog cilja 1., smatramo da bi ovom indikatoru trebao biti pridružen dio indikatora br. 5, a odnosi se na „povećan broj izdanih potvrda o volontiranju i stečenim kompetencijama u edukativnim programima“. Sukladno navedenom, te u skladu s općim ciljem navodimo alternativni prijedlog 1. aktivnosti, a koji glasi: „Promocija inkluzivnog volontiranja kod organizatora volontiranja te ostvarivanje suradnje odgojno-obrazovnih ustanova i organizacija civilnog društva s ciljem uključivanja mladih s teškoćama u volonterske programe“.	U okviru područja za mlade Obrazovanje i osposobljavanje (formalno i neformalno) vaš prijedlog bio je u prvoj varijanti teksta upravo tako i formuliran ali je zbog opsežnosti teksta skinut jer je iz ovih mjera on jasan, dok se pojam „inkluzivnog volontiranja“ može uključiti u izradu akcijskog plana.